

Zespół Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu

Sekcja Instrumentów Smyczkowych i Gitary

WYMAGANIA EDUKACYJNE - SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA

Wydział: instrumentalny

Specjalność: kontrabas

KLASA I:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Opis budowy instrumentu i smyczka
- Pielęgnacja instrumentu
- Strojenie pustych strun
- Czytanie nut w kluczu basowym
- Układ aparatu gry, tj.: postawa, praca prawej i lewej ręki
- Zwrócenie uwagi na problem czystości intonacji
- Gra w pozycjach I - IV (ew. V)
- Zmiany pozycji
- Gra z zastosowaniem:
  - a) wartości rytmicznych do szesnastek włącznie, triol, rytmu punktowanego
  - b) tempa wolnego i umiarkowanego oraz *accelerando* i *ritenuto*
  - c) dynamiki w zakresie piano - forte, płynnych zmian dynamicznych (*crescendo*, *diminuendo*)
  - d) artykulacji: *détaché* całym smyczkiem i połową smyczka, *legato* do czterech nut, *portato*, *staccato*, *pizzicato*

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 6 gam w obrębie poznanych pozycji
- pasaże: postać zasadnicza, przewrót kwartseksowy, czterodźwięk septymowy - od dźwięku toniki
- ćwiczenia ze szkół do pozycji IV
- wybrane etiudy ze zbioru W. Gadzińskiego, cz. I (minimum 4)
- 3 utwory z fortepianem

Metody weryfikacji postępów:

Październik: I przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- 2 utwory dowolne, ewentualnie etiuda zamiast jednego z utworów

Marzec: II przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- etiuda
- 2 utwory z towarzyszeniem fortepianu

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA II:

U m i e j ę t n o ś c i t e c h n i c z n e d o o p a n o w a n i a :

- Uwrażliwienie na czystość intonacji i jakość dźwięku
- Pozycje V - VIII (ewentualnie wyższe)
- Strojenie instrumentu za pomocą flażoletów
- Dalsze doskonalenie swobodnego aparatu gry
- Gra z zastosowaniem:
  - a) wszystkich wartości rytmicznych
  - b) tempa wolnego, umiarkowanego i szybkiego
  - c) dynamiki w zakresie pianissimo - fortissimo, płynnych zmian dynamicznych (*crescendo* i *diminuendo*)
  - d) wibracji
  - e) artykulacji: *détaché* całym smyczkiem i połową smyczka, *legato* do 6-u nut, *portato*, *staccato* po 2, 3 i 4 dźwięki, *martelé*, *pizzicato*, oraz szybkich odmian *détaché*

M i n i m u m p r o g r a m o w e : (do realizacji w ciągu roku):

- 6 gam w obrębie poznanych pozycji sposobami po 2, 3, i 4 dźwięki legato
- pasaże: postać zasadnicza, przewrót kwartsekstowy, czterodźwięk septymowy, czterodźwięk zmniejszony - od dźwięku toniki
- ćwiczenia ze szkół do pozycji VIII
- wybrane etiudy ze zbioru W. Gadzińskiego, cz. I
- 4 drobne utwory z towarzyszeniem fortepianu (dopuszczalne wybrane części formy cyklicznej - łatwej sonaty lub koncertu)

M e t o d y w e r y f i k a c j i p o s t ę p ó w :

Październik: I przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- 3 utwory lub 2 kontrastujące części formy cyklicznej (sonata lub koncert). Dopuszcza się wykonanie etiudy zamiast jednego z utworów

Marzec: II przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- 3 utwory lub 2 kontrastujące części formy cyklicznej (sonata lub koncert). Dopuszcza się wykonanie etiudy zamiast jednego z utworów

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA III:

U m i e j ę t n o ś c i t e c h n i c z n e d o o p a n o w a n i a :

- Dalsze uwrażliwienie na czystość intonacji i jakość dźwięku
- Pozycje: IX - XII (ewentualnie wyższe)
- Dalsze doskonalenie statyki i dynamiki aparatu gry
- Gra z zastosowaniem:
  - a) ozdobników (tryle, przednutki długie i krótkie)
  - b) wibracji ze zróżniowaniem amplitudy i częstotliwości
  - c) wszystkich poznanych rodzajów dynamiki i tempa
  - d) poznanych dotychczas odzajów artykulacji oraz *spiccato*
  - e) zapisu nutowego w kluczu tenorowym

M i n i m u m p r o g r a m o w e : (do realizacji w ciągu roku):

- 3 pary gam w obrębie poznanych pozycji: sposobami po 2, 3, 4 dźwięki legato
- pasaże: postać zasadnicza, przewrót kwartsektowy, czterodźwięk septymowy, czterodźwięk zmniejszony - od dźwięku toniki
- ćwiczenia ze szkół do pozycji XII
- wybrane etiudy ze zbioru W. Gadzińskiego, cz. I (ew. cz. II) - minimum 6 etiud w ciągu roku
- 4 utwory z towarzyszeniem fortepianu (ew. 2 kontrastujące części formy cyklicznej - sonaty lub koncertu)
- fragmenty ze studiów orkiestrowych lub z repertuaru orkiestry szkolnej

M e t o d y w e r y f i k a c j i p o s t ę p ó w :

Październik: I przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Grudzień: Przesłuchane półroczne:

- 3 pozycje spośród: etiud, utworów, lub kontrastujących części form cyklicznych

Marzec: II przesłuchanie techniczne:

- 1 pary gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- 3 pozycje spośród: etiud, utworów, lub kontrastujących części form cyklicznych

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA IV:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Dalsze uwrażliwienie na czystość intonacji i jakość dźwięku
- Pozycje kciukowe
- Układ ręki w pozycjach kciukowych
- Dalsze doskonalenie czytania nut w kluczu tenorowym, gra w kluczu wiolinowym
- Doskonalenie biegiłości gry i wibracji
- Usprawnienie poznanych rodzajów artykulacji, wprowadzenie artykulacji *sautillé*
- Literatura orkiestrowa
- Przygotowania do samodzielnego opracowania i interpretacji utworów
- Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów, oraz posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 3 pary gam w obrębie wybranych pozycji: sposobami po 2, 3, 4 legato + sposoby artykulacyjne wg wyboru pedagoga
- pasaże: postać zasadnicza, przewrót kwartsektowy, czterodźwięk septymowy, czterodźwięk zmniejszony - od dźwięku toniki
- ćwiczenia ze szkół w pozycjach kciukowych
- wybrane etiudy ze zbioru W. Gadzińskiego, cz. II (ew. także cz. III) - minimum 6 etiud
- fragmenty ze studiów orkiestrowych lub z repertuaru orkiestry szkolnej
- sonata - dwie kontrastujące części
- pierwsza część Koncertu lub Concertina
- 4 utwory o zróżnicowanym charakterze (wirtuozowskie i kantylenowe)

Metody weryfikacji postępów:

Październik: I przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- 3 pozycje spośród: etiud, utworów, lub kontrastujących części form cyklicznych

Marzec: II przesłuchanie techniczne:

- 2 pary gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- 3 pozycje spośród: etiud, utworów, lub kontrastujących części form cyklicznych

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA V:

U m i e j ę t n o ś c i t e c h n i c z n e d o o p a n o w a n i a :

- Dalsze uwrażliwienie na czystość intonacji i jakość dźwięku
- Dalsze doskonalenie gry w pozycjach kciukowych
- Flażolety naturalne i sztuczne
- Doskonalenie wibracji w kciuku
- Dwudźwięki: tercje, kwinty
- Interpretacja dzieła muzycznego
- Poszerzenie znajomości literatury orkiestrowej
- Utrwalanie wiadomości techniczno-muzycznych z wcześniejszych lat nauki
- Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów, oraz posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania

M i n i m u m p r o g r a m o w e : (do realizacji w ciągu roku):

- 4 pary gam w obrębie wybranych pozycji: sposobami po 2, 3, 4 legato + sposoby artykulacyjne według wyboru pedagoga
- pasaże: postać zasadnicza, przewrót kwartsektowy, czterodźwięk septymowy, czterodźwięk zmniejszony - od dźwięku toniki
- ćwiczenia ze szkół w pozycjach kciukowych
- wybrane etiudy ze zbioru W. Gadzińskiego, cz. II i III (ew. także cz. IV) - minimum 6 etiud
- fragmenty ze studiów orkiestrowych lub z repertuaru orkiestry szkolnej
- cała sonata kameralna lub co najmniej jedna część koncertu/concertina
- 4 utwory o zróżnicowanym charakterze (wirtuozowskie i kantylenowe)

M e t o d y w e r y f i k a c j i p o s t ę p ó w :

Październik: I przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- 3 pozycje spośród: etiud, utworów, lub kontrastujących części form cyklicznych

Marzec: II przesłuchanie techniczne:

- 2 pary gam dur/moll (wraz z pasażami wg minimum programowego)
- dowolna etiuda
- czytanie *à vista*

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- 3 pozycje spośród: etiud, utworów, lub kontrastujących części form cyklicznych

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA VI:

Uczniowie klasy szóstej, przygotowujący się do dyplomu szkoły muzycznej II. stopnia podlegają następującym wymogom programowym do realizacji w ciągu roku:

- 1 para gam dur/moll w obrębie poznanych pozycji, sposobami: po 2, 3, 4, 6, 8 dźwięków legato
- pasaże wg wymogów dla klasy V, obowiązuje realizacja osobno i po 4 legato
- etiuda - solo lub z towarzyszeniem fortepianu
- cała sonata kameralna
- I lub II i III część koncertu (w przypadku koncertów o większej ilości części - cz. I lub dwie kolejne)
- 1 utwór z fortepianem

Program recitalu dyplomowego obejmuje:

- etiuda solo lub z akompaniamentem lub:
- Wybrane części *Suity* J. S. Bacha na wiolonczelę solo (transkrypcja)
- Sonata kameralna (całość)
- Koncert, cz. I, lub II i III
- Utwór dowolny z towarzyszeniem fortepianu

ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW W SEKCJI INSTRUMENTÓW SMYCZKOWYCH I GITARY:

W trakcie przeprowadzania egzaminów i przesłuchań oceniane są - z uwzględnieniem wymagań edukacyjnych poszczególnych klas - następujące elementy:

- realizacja minimum programowego
- aparat gry, umiejętności techniczne
- intonacja, jakość dźwięku i estetyka brzmienia
- opanowanie pamięciowe utworów (z wyjątkiem sytuacji, gdzie wykonanie z nut jest dopuszczone)
- dokładność w realizowaniu tekstu nutowego i elementów dzieła muzycznego (dynamika, artykulacja, właściwe tempo i agogika)
- stylowość wykonania
- ogólne walory artystyczne, swoboda wykonawcza, bezstresowość, pewność, indywidualność produkcji
- sposób zachowania na scenie

Ponadto ocenie podlega praca ucznia w ciągu roku, jego frekwencja i czynne uczestnictwo w audycjach i koncertach w ciągu roku.

Ocenianie uczniów grających na wiolonczeli odbywa się wg tych samych progów dla każdej klasy, uzależnionych od minimum programowego danej klasy. Wszystkie egzaminy i przesłuchania oceniane są punktami w skali od 0 - 25 punktów. Zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania Zespołu Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu stosunek otrzymanych punktów do oceny ucznia ma się następująco:

25 punktów - ocena celująca

21-24 punkty - ocena bardzo dobra

16-20 punktów - ocena dobra

13-15 punktów - ocena dostateczna

11-12 punktów - ocena dopuszczająca

0-10 punktów - ocena niedostateczna

Ocena z przesłuchania lub egzaminu wystawiana jest przez komisję wg następującej procedury:

- Propozycję oceny podaje nauczyciel prowadzący lub - w razie jego nieobecności - upoważniony nauczyciel, dyrektor lub kierownik sekcji
- Każdy z członków komisji proponuje swoją punktację
- Ocenę ustala się w średniej arytmetycznej punktów przyznanych przez poszczególne osoby wchodzące w skład komisji i zaokrągla się do pełnych punktów w ten sposób, że części ułamkowe punktów wynoszące mniej niż 0,5 punktów pomija się, a ułamkowe części punktów wynoszące 0,5 punktu i więcej podwyższa się do pełnych punktów.
- Z egzaminu promocyjnego sporządza się protokół zawierający w szczególności: nazwę zajęć edukacyjnych z których był przeprowadzony egzamin, imiona i nazwiska osób wchodzących we skład komisji, termin egzaminu, imię i nazwisko ucznia, program wykonany podczas egzaminu, ustaloną ocenę klasyfikacyjną wraz z liczbą punktów uzyskanych przez ucznia. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład komisji, stanowi on załącznik do arkusza ocen ucznia.

Ocenę celującą (25 pkt.) otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętnościami objęte programem nauczania danej klasy; jego gra jest bezbłędna technicznie, w szczególności od strony intonacyjnej i jakości dźwięku, precyzji rytmicznej i utrzymania tempa. Na ocenę celującą wymagana jest gra interesująca od strony muzycznej, zawierająca elementy samodzielnej interpretacji utworu, a także bez usterek pamięciowych. Produkcja ucznia celującego jest swobodna i bezstresowa. Uczeń musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, musi być laureatem konkursu lub przesłuchania o randze co najmniej regionalnej lub wykazać się innymi podobnymi osiągnięciami. Uczeń otrzymujący ocenę celującą potrafi wykazać się znajomością kontrabasowej literatury muzycznej i posiada wystarczającą na poziomie danej klasy wiedzę o twórcach i stylach wykonywanych przez siebie utworów. Laureat ogólnopolskiego konkursu, przesłuchania lub przeglądu, którego organizatorem jest Centrum Edukacji Muzycznej lub minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego otrzymuje najwyższą pozytywną roczną ocenę i jest zwolniony z egzaminu promocyjnego

Ocenę bardzo dobrą (21 - 24 pkt.) otrzymuje uczeń, który gra bezbłędnie lub prawie bezbłędnie technicznie na poziomie wymogów programowych swojej klasy. Ewentualne drobne usterki dźwiękowe lub intonacyjne mogą być uwzględnione, pod warunkiem, że gra ucznia jest także interesująca od strony interpretacyjnej i jest pozbawiona wyraźnych wpadek pamięciowych. Uczeń chcący otrzymać ocenę bardzo dobrą musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, wziąć czynny udział w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku szkolnego (co dokumentuje odpowiednim wpisem w indeksie), oraz posiadać podstawową wiedzę o kompozytorze i stylu wykonywanych przez siebie utworów.

Ocenę dobrą (16 - 20 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, program na egzaminach i przesłuchaniach wykonuje sprawnie i z pamięci (poza pozycjami, których wykonanie z nut jest dopuszczone w wymogach edukacyjnych jw.); jego gra wykazuje pewne wady interpretacyjne i/lub techniczne. Warunkiem otrzymania oceny dobrej jest ponadto systematyczna praca w ciągu roku, umiarkowany udział w życiu koncertowym szkoły, czynne uczestnictwo w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku (udokumentowanych wpisem w indeksie), oraz wykazanie się elementarną wiedzą o wykonywanym programie.

Ocenę dostateczną (13 - 15 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, wykonuje program w całości. Dopuszcza się: braki pamięciowe, powtarzające się błędy techniczne i usterki interpretacyjne. Na ocenę dostateczną kwalifikuje niesystematyczna praca w ciągu roku, pod warunkiem jednak, że: uczeń uczestniczył czynnie w co najmniej jednej audycji w ciągu roku, wykazuje zainteresowanie życiem koncertowym szkoły i rokuje nadzieje na poprawę usterek zauważonych na egzaminach i przesłuchaniach.

Ocenę dopuszczającą (11 - 12 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnia minimum programowego dla swojej klasy w tym sensie, że na egzaminie nie jest w stanie wykonać zadanego programu w całości, robi poważne błędy tekstowe, techniczne i interpretacyjne, myli palcowanie i smyczki, nie przerobi w ciągu roku wymaganego repertuaru z powodu minimalnej pracy własnej. Ocena dopuszczająca z przedmiotu głównego jest oceną nie promującą i otrzymuje ją uczeń nie rokujący nadziei na dalszą edukację w szkole muzycznej. Ocena dopuszczająca wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

Ocenę niedostateczną (0 - 10 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymogów programowych dla danej klasy zarówno pod względem realizacji programu, jak i pod względem założeń technicznych dla swego roku. Jego gra nie rokuje żadnych nadziei na dalszą edukację, oraz nie mieści się nawet w wymaganiach na ocenę dopuszczającą. Ocena niedostateczna jest również oceną nie promującą. Ocena niedostateczna wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.